

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindennemű postai küldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszko István lelkészhez Rákoskeresztúrra (Pest megye) küldendő. ☒ ☒

SZERKESZTIK:
RAFFAY SÁNDOR NOSZKÓ ISTVÁN
 budapesti lelkész. rákoskeresztúri lelkész.
 FŐMUNKATÁRSÁK:
SCHOLTZ ÖDÖN BLATNICZKY PAL
 ágfalvi esperes-lelkész. cinkotai lelkész.
DUSZIK LAJOS GÖMÖRY JÁNOS
 szatmári lelkész. eperjesi főgym. igazgató.

Megjelenik hetenként egy íven
 A lap ára:
 Egész évre 14 K
 Félévre 7 K
 Egyes szám ára 40 f
 Hirdetések és pályázatok ára:
 Egész oldal 40 K
 Állandó hirdetések megegyezes szerint

TARTALOMJEGYZÉK: VEZÉRCIKK: **Scholtz püspök jelentéséből.** — **Egy szó a nyugdíj reformhoz**
 — szikla — **Az egyetemes adó-alapi segély.** Lápos. — **Belélet. Pályázatok és hirdetések.**

Scholtz püspök jelentéséből.

Egyházi élet.

Oly időket éltünk át ez egyházközigazgatási évben, a mikor édes magyar hazánk s nemzetünk jövő sorsa a legerősebben s állandóan foglalkoztatta mindnyájunk lelkét.

A nagy világháború, a melynek nemzetünk akaratlanul bár, de mert életérdekeiben a legerősebben volt megtámadva, egyik főszereplője lenni kényszerült s a mely jóformán a köz- és magánélet minden irányu megnyilvánulására rányomta a maga bélyegét, természetesen nem hagyhatta érintetlenül egyházi életünket.

Hiszem és vallom, hogy az örökkévaló Isten örök világterve szerint intézi az emberiség történetét és hogy abban minden nemzetnek megvan a maga sajátos feladata, célja, a melyre elhivatott. S úgy látom, hogy a magyar nemzet, mint a múltban is többször, úgy most is a maga nagy világtörténelmi elhivatásának egyik legnehezebb s legválságosabb feladatát teljesíti. A midőn tehát az Isten e nehéz próbára tett bennünket s a midőn „a haza minden előtt” érzése és gondolata egész valónkat betöltötte, minden erőnket igényelte; nagyon természetes, hogy az egész egyházkormányzatunk, egyházi intézményeink, rendes és alkalmi istentiszteleti igehirdetésünk, lelkipásztori tevékenységünk, jótékony-sági munkánk s minden egyéb, a mivel csak rendelkezünk, legelső sorban is a haza szent ügyét szolgálni kívánta, minden tőlünk telhető erővel, áldozatkészséggel és igyekezettel. Minden ujtás, kezdeményezés szünetelt, s csak is arra szorítkoztunk, hogy az egyházközségek életrendjében a régi megszokott rendet fenntartsuk.

Az egyház, az evangelium szolgálatában állók munkaerejének legnagyobb részét a háborúval kapcsolatos kötelességek teljesítése foglalta

le. Az „ittthon maradottak” lelki gondozása és erősítése, vigasztalása, gyámolítása és vezetése, fájdalom, nemcsak elég bőséges alkalmat adtak erre, hanem egyenesen erre köteleztek is bennünket. És úgy tudom, hogy lelkészeink tanítóinkkal együtt, mint a nép legtermészetesebb s legközvetlenebb lelki vezetői, mélyen átérezték e kiválóan fontos és magasztos hivatásukat és hogy ebben a válságos időben sokszorozott erővel és buzgósággal teljesítették is e hivatásukkal járó kötelességeiket. A szokásos istentiszteleteken kívül — igen sok helyen — tartottak külön istentiszteleteket, vasárnap vagy hétköznapi délutánjain, vagy az esti órákban. Vezetették, irányították a különféle szeretetadománygyűjtést. Végezték a szegények segélyezését, a nép levelezését. Ott, a hol voltak sebesült katonáink részére berendezett kórházak, azokat látogatták s katonáinkat ima- és egyéb könyvekkel ellátták stb. Egy szóval oly idők voltak ezek, a melyek igazán megteremtették a lelkész és hívők között azt a kívánatos benső viszonyt, a melyben az egyik szeretettel, a másik pedig teljes bizalommal közelednek egymáshoz, az egyik a reá bízott lelket, a másik meg a maga lelkipásztorát látván egymásban.

Vajha ez az állapot nemcsak ideig-óráig, a nagy veszedelem elmúltáig maradna így, hanem azon túl is, s az óhajtott áldott békesség beállta után is állandósulna minden egyházban!

A mi a nép belső vallásos életét illeti, erre nézve helyes ítéletet mondani nagyon bajos. Mindenesetre való tény és lélektanilag teljesen érthető, hogy ebben a minden veszedelmeket magában hordozó időben az elmék és szívek fokozott mérvben fordultak az ég, a templom felé. Az alapjaiban megrázott lelkek mindenkor keresik az Istent, hitüknek s reménységüknek kőszikláját. Így most is. Még azok is, kiket a békés

élet ezerféle gondja-baja messze eltérített a templom küszöbétől s kiknek ajkán rég elhalt az ima, most, a mikor az a sok drága élet — fiu, testvér, apa élete — nemzetünk jövő sorsa és mindenünk a háboru kiszámíthatatlan esélyétől függött, siettek menedéket keresni a vallás karjaiban s buzgó imádság szárnyán a Mindenhatót, a kinek keze szabadon rendelkezik nemesak az egyes, de a nemzetek sorsa felett is.

Ám azokból a zsúfolt templomokból én még nem tudom azt a következtetést levonni, hogy a világháboru, a mely oly nagy átalakulást idézett elő sok tekintetben a politikai és nemzeti életünkben, egyuttal a belső, szellemi, vallás erkölcsi életünket is átalakította volna s hogy e háboru volt az a rettenetes tűzkeresztség, a mely, a midőn oly kifejezhetetlen nagy anyagi és kulturális értékeket elpusztított, ennek ellenében meghozta volna a vallás erkölcsi megújodást. Mert lehet, hogy ez csak a félelem okozta vallásosság, a melynek próbája csak ezután következik. Majd ha a visszatérő béke örömnapjaiban megnyilatkozó Isten iránti hála és szeretet hasonlóképen odagyűjtögeti az Isten országa köré és pedig gyakorfá ezt a most buzgón imádkozó nagy sokaságot, és ha majd ennek folytán új, az eddiginél értékesebb erkölcsileg tisztább, emberbaráti szeretetben gazdagabb, nemesebb életet kezd élni, vagyis ha majd ez az Isten szeretetén alapuló vallásosság lesz, akkor elmondhatjuk majd, hogy ez a háboru igazán emelte vallásos életünket.

De a midőn e nézetemnek kifejezést adok, nem hallgathatom el azt a meggyőződésemet, hogy ezt az átváltozást a félelem okozta vallásosságnak, igaz, bensőséges vallásossággá, a mely ezután az egyéni élet megújodását eszközli, nem szabad önmagától várunk. Nagy feladatok várnak e tekintetből reánk általában, a kik az egyház szolgálatában, illetőleg annak élén állunk. A nagy megpróbáltatás megérlelte a lelkeket a gyűjtésre, az aratásra, vajha lenne elég és fáradhatatlan arató, gyűjtő!

Egy szó a nyugdíjreformhoz.

E iap 37 számában „A nyugdíj javaslat“ címen megjelent cikk foglalkozott Gyürky határozati javaslatával, mely a korpótléknak a nyugdíjigénybe tervezett s óhajtott beszámításának megokolt elejtése után a lakbérnyugdíj tervét veti fel.

A hivatkozott cikk, melynek értékét az is emeli, hogy példát statuál: miként lehet az igazi megértés és komoly testvéries megbecsülés hangján tárgyalni akkor is, midőn az adott kérdésben

új szempontokat vet föl, a Gyürky javaslatában tervezett lakbérnyugdíj helyett az özvegy- és árvaellátási járulékokat óhajtja fokozni. A cikknek tárgyi jelentősége — a vitamegnyitás, a kezdeményezés mellett — abban áll, hogy a nyugdíjintézet teljesítési funkciójának egyik, altruista részletére (mert az az özvegy-ellátás a lelkésznyugdíj mellett) igyekezik a figyelmet terelni.

Maradjunk azonban az eredeti tervnél, az óhajtott tervnél. Maga a nyugdíjintézeti bizottság is érezte annak a meg-megszólaló igénynek jogosultságát, mely a korpótléknak a nyugdíjhoz *hozzászámítását* várta. Most is várja. Ez az igény komoly és alapos. Az a matematikai mérleg, mely nyugdíjintézetünk jelenlegi értékmozdulatainak kilengési határait megállapította, minden nyugdíjat növelő igény előtt korlátot emel. De kérdés vajjon új főkegyarapító forrásnak, pl. az állami dotációból nyert jutaléknak, vagy a díj járulékoknak fokozásával nem nyerhet-e annyit teljesítő képességében, hogy ezt az igényt is megbirja? Mi ezt a reményt nem adhatjuk fet. A jelenben viharzó világválság ilyen aktiva — gyarapítás kilátását elzárja előlünk; de az imádkozott jobb jövődöben, a dicsőséges béke áhitott új és szerencsésebb gazdasági fejlődést hozó napjaiban úgy az 1913 évi XXXVIII. t. c. módosításának, mint ezzel kapcsolatban a nyugdíjreformnak ez igényt kielégítő keresztülvitelét szőnyegre fogjuk hozni.

Ha meg is kell hajolnunk a határozati javaslat 1. pontjában foglalt ama kijelentés előtt, hogy „a lelkészi korpótléknak a nyugdíjigénybe való beszámítása az egyetemes nyugdíjintézet *mathematikai mérlege* alapján, a *mai* aktívák mellett lehetetlen“, mi a jobb, kedvezőbb jövő reményében ez igényünket nem fojtjuk el, csak elnapoljuk a megszólaltatását. — A javaslatnak erre vonatkozó részét csak az elnapolás bejelentésének vesszük.

A lakbérnyugdíjra vonatkozó Gyürky-féle javaslatot pedig elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk — egy-két módosítással; még pedig olyan célu módosítással, mely az e lapban hangoztatott özvegy-árva-ellátási teljesítményt is lehetővé tenné. Ez pedig akként volna kivihető, hogy a lakbérnyugdíjnak legalább a felében, 300 K.-ban *részesítenének a lelkész özvegyek is*. De csak a gyermeknevelő lelkészözvegyek, kiknek lakbérnyugdíjrészesedési arányát kiskoru gyermekeik száma szabhatná meg.

Valami liraibb, szentimentálisabb hangot szeretnék itt megzendíteni, lefestvén az elárvult evangélikus lelkészcsaládok kietlen helyzetét, felhíván a melegen érző intező faktorok figyelmét a parókiák kényelméből kiköltöző volt papi csa-

ládoknak megfelelőbb lakásokhoz leendő juttatására. Ha a lakbérilletményt is legalább fele részében meg tudjuk adni lelkészövegyeinknek ezzel segítettünk, még pedig nagyot segítettünk helyzetükön. Annál inkább is így volna ez megvalósítandó és nem — mint a fent hivatkozásba vett cikk tervezi — még a neveltetési pótlék fokozásával, mert lelkészárvaokról gondoskodik egyházegyetemünk a nyugdíjintézet által nyújtott neveltetési járulékon kívül a már teljesítő képességéhez jutott lelkészsegítő alap gyermekneveltetési pótlékával is.

Az özvegyi ellátást oly gavallérosan rendezte nyugdíjintézetünk a szolgálati időre való tekintet mellőzésének kimondásával, hogy e ponton az eredeti járulék fokozása nem válik akut kötelességévé.

A másik módosítás az volna a javaslaton, ha kimondatnék, hogy lakbérnyugdíj tekintet nélkül a szolgálati időre minden nyugalomba vonuló nyugdíjintézeti tagnak ugyanabban az összegben folyósítandó. Ezt megint nem kell hosszasan indokolnom; hiszen e módosítással épp oda nyúlna áldva és segítve nyugdíjintézetünk keze, ahol legnagyobb a szükség, az idő előtt nyugalomba kényszeredett, tehát valószínűleg anyagilag még a lelkési mérték szerint sem „jól szituált” lelkészekhez. Akiknek — úgy lehet — a csekély nyugdíjból családot, népes családot kell még eltartaniok, esetleg betegségükben magukat gyógykezeltetniök.

Ha a nyugdíjintézet a számokon keresztül tud és akar látni, ha jótékony intézet s nemcsak önbiztosító intézet akar lenni, erre is vetnie kell egy pillantást.

Itt megint a teljesítőképesség védelmének biztosítása lehet az akadály. És itt a matematikusoké a perdöntő szó. De mi, kik a más nyomorán a magunkét érezzük, mi, akik remegve gondolunk a reánk bízottak sorsára, ha kenyérszerzőjük kidől, mi könyörgünk a számoktól egy kis meghajlást. Inkább ne legyen 600 K a lakbérnyugdíj, inkább legyen öt, vagy — ha más-ként nem lehet — négyszáz koronában megállapítva, csak irányuljon oda a mi nyugdíjintézetünk teljesítő funkciója, ahol eddig az inség pusztított.

Inkább — de ez későbbi reformlépés lehetne — emeltessenek a járulékok, de mi a nyugdíjintézettől várjuk, hogy teljesítse kötelességét: *biztosítsa a mi nyugalunkat, a mieink nyugalomával.*

Nem jó volt — és ez a nyugdíjintézetek egyetemes tévedése, nekik hasznos tévedése — nem jó volt normativumnak a betöltött szolgálati évek után nyugalombavonulók helyzetét venni. Nem ők azok, akik ráutalvák egészen a nyugdíj-

intézetre. Gyermeküket szárnyra bocsátották, igényeiket az idő megsoványította, az ő szelid, nyugalmas életalkonyuk biztosításához nem sokkal több kell, mint az a 2400-3000 K.

Azokra nézzünk, akik *gyermeknevelés közben* jutottak, vagy jutnak a nyugdíj sovány kegyerére. Nekik, ha valakinek, nekik kell a lakbérnyugdíj.

Altruista gondolat ez.

De miért ne lehetne a mi nyugdíjintézetünk nemcsak óvatosságában praktikus, érzékében, számolni tudásában evangélikus, hanem a szellemében is? Evengélikus, evangéliumi, altruista?

Még valamit. Szóltunk — érdekből, a mi egyéni érdekünk biztosítása céljából. Tudjuk, hogy könnyebb egy-két ötletet kitermelni, megtervezni, mint az egész nyugdíjintézet gondosan megépített építményét ez ötletek, e megszólaltatott érdekek vonalai szerint átépíteni. Meghajlunk a számok igazsága előtt. És meghajlunk az ügy mélységes szeretete előtt, mellyel az intézők az intézményt védik. Ők mérlegeljék: ne quid detrimenti capiat. Mi azt mondjuk: mi kellene, ők állapítsák meg: mit lehet. De kérjük: lehessen.

szikla

Az egyetemes adó-alapi segély.

E lap f. é. 34-ik számában „Adóalapi segélyek” címen azt az eszmét ajánlotta valaki az egyetemes gyűlés figyelmébe, hogy miután ca 200 egyházköztség fellebbezte meg az egyet. adó-alapi bizottság végzéseit s e felebbezések oly nagy hullámokat vertek, hogy a kedélyek megnyugtató végett az adó-alapi segély 50 %-a az idén oly egyházaknak is kiutaltatott, amelyek elestek ugyan a segélytől, de a múltban már élvezték azt: az volna helyes „ha a közbeső egy évre kifizettetik a másik 50 %-a is az adó-alapi segélynek, s az összes beadott kérvények és felebbezések az újabb 10 évre való megállapítás céljából alapos revízió alá vétetnének az adó-alapi bizottság által”.

Ez eszme a maga nagy horderejénél fogva sokkal jelentősebb reakciót rejt magában, mint első tekintetre látszik.

Hogy ezt a reakciót nagyjában megállapíthassuk, vizsgálni kell az eszme célját és esetleges megvalósításának következményeit.

Mi a cél? Az, hogy nemcsak az a 200 felebbező egyház nyugodjék meg a bizottság végzésében, hanem az összes egyházak, illetve, legalább általános megnyugvás biztosíttassék. Kérdés most már, vajon elérhető-e ez a cél a 200 felebbező és a többi kérvényező egyházak kér-

vényeinek újabb „alapos revíziójával?” E kérdésre a feleletet megadják azok a következmények, a melyek a felvetett eszme esetleges megvalósításából előre is világosan megállapíthatók.

Mik lennének e következmények?

Elsőben is az egyetemes egyház által nagy körtekintéssel kiválogatott és megválasztott tekintélyes és dologértő, kiváló férfiakból álló *egyetemes bizottságnak* és komoly, fáradságos *munkájának dezavválása*, hogy ne mondjuk, *kompromittálása*. Mert hiszen mi mondatnék ki azzal, hogy az *összes kérvények* újra bíraltassanak el és újra állapíttassanak meg a már egyszer megállapított segélyek is? Az, hogy az a bizottság nem volt képes megfelelni annak a nagy fontos és egyetemes feladatnak, a mely reá bízott. S ki lenne illetékes ezt a tényállást megállapítani más, mint a bizottságot megválasztott egyetemes közgyűlés? S mi mást foglalna magában ez a lesújtó megállapítás, mint a teljes és merő bizalmatlanságot a bizottsággal szemben, amely azon kényes és elszomorító kényszerhelyzetbe jutna, hogy azonnal és visszavonhataflanul lemondjon, a mi pedig elidegenítő hatással lenne az odaadó tevékenységüket szíves és áldozatos készséggel az egyház magasabb szolgálatába bocsátott buzgó férfiakra nézve. De ezzel maga az egyetemes közgyűlés is kimondaná maga felett az ítéletet, hogy felületesen járt el, hibát követett el, mikor ilyen bizottságot küldött ki. Ilyen ítéletet pedig az egyetemes egyház sem magával, sem az ő bizottságával szemben nem provokálhat. Ellenkeznék ez az egyetemes egyház képviseletének méltóságával az országos nyilvánosság előtt. A gondolatokat itt tovább nem folytatjuk . . .

A másik következmény az volna, hogy az összes felebbezések tulajdonkép elesnének; mert ha a bizottság nem végzett jó munkát, ezt a munkát újra kell elvégezni, vagyis az *összes folyamodó egyházak kérvényei* a felebbezőkével együtt újra elbírálандók. Ez új elbírálásnak az új bizottság kezén át ismét az a következménye lenne, hogy az új megállapításokkal most majd azon egyházak többsége nem lesz megelégedve, amelyek az előző megállapításokban megnyugodtak, sőt ezen előző megállapítások esetleg nyújtotta kedvező helyzetet már élvezték is; s így könnyen beállhat az az eshetőség, hogy az új bizottság új munkája nyomán 200-nál is több lesz a felebbező, még nagyobb lesz az elégtelenség, a mely a mostaniaknál is nagyobb hullámokat fog felverni. — Avagy ekkor *ismét* új bizottságot küldünk ki?! . . .

E szerint tehát a kívánt cél nem éretnék el az *összes egyházak* kérvényeinek revíziójával.

Miután ez adó-alapi bizottság végzéseiben megnyugodott egyházak jóval nagyobb többségben vannak, mint a felebbezők, s pedig első sorban a többség érdekét kell szem előtt tartani: — azért a legtermészetesebb eljárás lenne, ha a már elbírált kérvények ügye nem halygattatnék, csupán csak a felebbezések intézhetnének el közmegnyugvásra szolgáló módon.

Lápos.

B E L É L E T .

Körlevél. Gyurátz Ferenc dunántuli püspök a következő felhívást bocsátotta ki az egyházkerület lelkészi hivatalaihoz: „Még egyre dul a mult évben kitört nagy háboru, melyben az északi óriás hatalom Magyarország meghódítását is célul tűzte ki, A hadvész ereje a hívó szóra fegyverbe öltözött népünk vitézségén megtörött. Az ősi erény, mely egykor hazát alkotott s ezer esztendő viszontagságai között is megtartotta, az ostromló ellenséget határainktól visszaverte, nemzetünk hirnevét, tekintélyét a világ előtt emelte s jövőjét biztosította. — A hon és szabadság védelme azonban nagy áldozatokat követelt. A háboru viharában sok jó honfi vére áztatta az eddig kivívott győzelmek utját. Az ádáz harcok mezején küzdöttek és küzdenek ma is fegyverviselésre képes tanítóink is. Önfeláldozásra készséggel teljesítik honfui kötelességüket s ontják vérüket a drága örökségünk, hazánknek oltalmazásában. Sokan megsebesültek, számosan hősi halállal haltak el öldöklő csatákon. — A kik itthon a béke idején az oktatás s a vallásos nevelés nagy feladatának szolgálatában fáradoztak, a háboruban a hazáért küzdve elestek, méltók arra, hogy ne csak kegyelettel emlegessük nevüket, hanem, ha családok hagytak itthon, ha gyermekek siratják bennük a hü támaszt: nyujtsunk árváik felé is felemelő, gyámolító kart. Gyülekezeteink, összes hiveink azzal tanusitanak igazán hálát s tiszteletet a szent ügyért folyó harcban elesett tanítók emléke iránt, ha árván maradt gyermekeik ügyét részvéttel felkarolják s nagy-lelkü adományokkal hozzájárulnak egy oly alap gyűjtéséhez, a melynek célja a hazáért elvérzett tanítók árva gyermekeinek segélyezése s jó nevelésük, jövőjük biztosítása. — Melegen felkérem Nagytiszteletü Lelkész urat sziveskedjék gyülekezetében közgyűlésen s a szószékről is buzdítani a hiveket a harcban elesett tanítók árváinak gyámolítására szolgáló alap áldozatkész pártolására. — Az adományokat készséggel elfogadja s lapjában közléssel nyugtázza a hiveink körében mindenütt jól ismert szeretet lapnak a „Harrangzó“-nak szerkesztősége Körmeden.”

Püspöki conferencia. — Püspökeink az e heti bizottsági ülések alkalmából külön tanácskozást tartottak a következő tárgyak felől: A vasárnapi és ünnepnap munká tárgyában érkezett miniszteri rendelet felől. — A hősöknek emlékét megörökíteni hivatott emlékműveknek az egyes egyházi hatóságok részéről felkarolása tárgyában, a katonai mentesítések tárgyában, az első éves theol. akad. hallgatók feltétele tárgyában érkezett miniszteri rendeletek felől. Szóba került még az egyetemes egyházi ügykezelésre némely óhaj es ezzel összefüggésben az egyetemes püspöki állásnak a zsinat által leendő szervezésének szüksége.

Az egyetemes adó-alapi bizottság szept. 22 és 23-án tartotta ülését Budapesten, a melyen az adóalapi segély tárgyában beadott felebbezéseket intézte el. A felebbezéseket az egyes referensek nagy gonddal és fáradsággal bírálták el s véleményes javaslataikat még az egyetemes főjegyző is, mint a bizottság előadója külön revízió alá vette, úgy hogy a bizottság abban a helyzetben volt, hogy a közei 200-ra menő felebbezés a tényleges helyzetnek megfelelőleg közmeignyugvásra az igazság elveinek szigorú szem előtt tartásával bírálhatta el. A felebbezések tulnyomó része kedvezően intéződött el, de viszont az a szomorú tapasztalat is általánossá vált a bizottság tagjai sorában, hogy az adatok beszolgáltatása sok egyház részéről nélkülözte a kellő precizitást. A rendes segélyek elintézése után a bizottság a rendkívüli segélyek iránt benyújtott kérvényeket intézte el úgy, hogy a rendelkezésre állott 72000 koronából minden kerületben 18000 korona lett kiosztva a következőképen: 1. A bányai egyházkerületből: Resicza-bánya 2000, Garamszeg 1000, Fót 3000, Kecskemét 5000, Zombor 1000, Kispeszt 3000, Titel 1000, Arad 2000 kor. 2. A *dunáninneri* kerületből: Pozsony diakoni. 5000, Erdőszelestye 2000, Zsolna 1000, Érsekújvár 1000, Puchó 1000, Bát 1000, Ligetfalu 1000, Tegzesborfó 1000, Ipolyság 1000, Pöstyén 1000, Gyuró 1000, Nagykürtös 1000, Kisterenye 1000 kor. 3. A *dunántuli* kerületből: Felsőcsalোগány ezer, Villamos ezer. Répczelak ezer, Egyházashelye háromezer, Sárvár ezer, Belecska ezer, Pozsega háromezer, Nemesleányfalu ezer, Nagymóriczhida ezer, Bakonyszentlászló kétezer, Nemeskér ezer, Zalaszentgrót ezer Taliándörögöd ezer korona. 4. A *tiszai* kerületből: Hízsnó ezer, Kiszfeketepatak ezer, Meleghegy 500,

Pápcz 500, Újvásár 3500, Sajókaza 500, Cserepes ezer, Kisporuba ezer, Eperjes l. 4500, Szepesszentgyörgy 500, Debreczen kétezer, Sátoraljaújhely ezer, Ungvár ezer korona. A bizottsági ülés végén eszmecsere indult meg a katonai szolgálatban álló lelkészek helyettesítése tárgyában. A kerületi elnökségek és bizottság tagjai együttesen azon véleményt fejezték ki, hogy az ekként ellátatlan egyházközségekben helyettes lelkészi teendő ellátásának költségei fejében — analogiául véve a hadbavonult tiszti rang fokozatu tanítók javadalmazását szabályozó miniszteri rendeletet — a lelkészek egyházközségi javadalmának kétharmad része tartandó vissza.

Az egyetemes nyugdíjintézeti bizottság. ülését báró Prónay Dezső elnökle mellett szept. 22-én délelőtt tartotta meg Budapesten. — Az elnök ama bejelentése után, hogy a pozsonyi theol. akad. tanároknak az országos tanári nyugdíjintézetbe való belépését bejelentette a bizottság a következőket nyugdíjazta: *Gretzmacher* Sámuel beeskai lelkészt 43 évi működés után okt. 1-től 2325 korona évi nyugdíjjal; *Kontsek János* sejórédei lelkészt 59 évi működés után jan. 1-től 2316 koronával. — Elutasította Baró Mihály gecelfalvi lelkész kérvényét, továbbá özv. Szeberényi Vilmosné es özv. Valach Mihályné kérvényét. — Özv. Nádassy Jánosnének 1200 korona ellátási és két gyermeke után 400 korona nevelési, özv. Laczó Jánosné 1200 korona ellátási és 300 kor. betegápolási díjat szavazott meg a bizottság, Weisz Józsefné volt kaboldi lelkész özvegyének pedig évi 240 kor. kegydíjat. Dégül a bizottság alapos ismertetés és beható, a lelkészek iránt szeretettől áthatott vita után elfogadta Gyürky Pál intézeti ügyvivő a lelkészi lakbér-nyugdíjra vonatkozó javaslatát s azt az egyetemes közgyűlés elé mint javaslatot terjeszti. Egyuttal az ügyvivőnek fáradságot nem ismerő buzgalmaért elismerést és köszönetet szavazott a bizottság.

Uj tábori lelkész. Ujabbán *Vietórisz László* pürkereezi ev. lelkész neveztetett ki tábori lelkésznek a Brassóban és környékén levő katonai kórházakhoz.

Kerületi lelkészi értekezlet. A bányai egyházkerület idei közgyűlése alkalmából a ker. lelkészi értekezlet ülést tart. Az ülés püspök ur elnökle mellett szept. 29-én d. u. 6 órakor, az előértekezlet után lesz megtartva.

Egyházmegyei elnökség választás.

A zólyomi egyházmegyében az elnökség mandátuma lejárván, a gyülekezetek felszólítottak esperes és esperességi felügyelő-választó szavazatuk beküldésére. A szavazás eredménye az lett, hogy egyházmegyei felügyelővé újból Csipkay Károly közigazgatási bíró, főesperessé pedig ismét Bakay Péter választott meg. Kívánjuk, hogy az egyhangu bizalommal újból megválasztott elnökség az új cikluson át is előnyösen ismert bölcsességével és hűségével szolgálhassa szentegyházunk ügyét!

Tanítóválasztások.

A zólyombereznai leányegyház megüresedett tanítói állására egyhangulag Szekurisz Antonia okl. tanítónőt választotta meg. Tótpelsőczön f. hó 16-án tartották meg a kántorválasztó közgyűlést. A hivek egyhangulag Bothár Lajos, göncölfalvi tanítót választották meg, a ki új állását már el foglalta. Működésüket Isten áldása tegye sikeressé.

Figyelmeztetés.

Szeretettel figyelmeztetjük azon lelkész testvéreket, a kiknek házon kívül tanuló gyermekeik vannak és a *lelkészi segélyalap* nevelési pótlékára igényt tartanak, hogy az iránti folyamodványaikat — az 1913 évi egyetemes jegyzőkönyben foglalt szabályrendelet értelmében felszerelve — október elsejéig az illetékes esperesi hivataloknál nyujtsák be.

Hérelem.

Igen sok helyről jönnek most szerkesztőségünkhöz megkeresések, a melyekben okleveles helyettes tanítónőket kérnek. De máskor is az egyes felekezeti és községi iskolák tájékozatlanok, hogy a megüresedett állásra kit hívjanak meg, mert a pályázatok nem mindig hozzák meg a kellő eredményt. Felkérésre elhatároztuk, hogy az állásnélküli okleveles elemi és polgári iskolai evangélikus tanítónőket, a menyngiben nálunk címüket bejelentik, nyilvántartjuk s adandó alkalommal ajánljuk őket a megkeresőknek. Einnél fogva kérjük lelkésztestvéreinket, hogy gyülekezeteikben lévő állásnélküli tanítónők címeit, ha állásra reflektálnak, legyenek szívesek velünk közölni. Egyházi érdek, hogy saját leányainkat elhelyezzük.

Lelkész iktafás.

Janovitsék Árpád a nagyszombati egyház második lelkésze szept. 12-én iktattatott be Schönwiesner Kálmán esperes által Daxer Henrik bazini és Farkas Gejza nagyszombati lelkészek közreműködése mellett hivatalába. — Ugyanekkor templomi gyűjtés tartott az országos rokkantak házára, mely gyűjtés 2350 K.-át eredményezett; azonkívül a nap öröme az egyház egy a háború által szerencsétlenül járt felsőmagyarországi egyház javára 100 K.-át ajánlott fel. — Az ünnepély a legszerényebb keretben ugyszólván „zártkörben“ folyt le: Az új test-

vért lombkeretben a templom ajtaja felett ez üdvözlét fogadta „Áldott legyen a ki jó az Úrnak nevében!“ Mi is ez üdvözléthez csatlakozunk.

Panasz a katonáink hiányos lelki-gondozásáról.

Egyik evang. hívünk, a ki egy ezred székhelyén teljesít katonai szolgálatot, panaszolja, hogy bár vágyakoznak, nem viszik őket templomba, 9 hónap óta mindössze három ízben hallgathatták az igét, a melyet pedig szomjuhozak. — Ha az ezred székhelyén így van ez, ahol százával vannak evangélikusok s ahol ki-nevezett tábori lelkész működik, mennyire elhagyatva lehetnek egyéb helyeken, ahol kisebb számban vannak. Nem jól van ez így! Intézkedni kellett volna már a háború elején, hogy akik mehetnek, minden vasárnap felvezetessenek a templomba; a betegek pedig a kórházakban részesíttessenek az ige áldásában. De ha mindeideig ez irányban sem történt intézkedés, legalább most kell azt megtenni országszerte, egysegesen, mert szégyelni való dolog, hogy egyszerű paraszt fiú követeli azt, a mit nekik nekünk kellett volna eleitől fogva megadni. Ajánljuk e panaszt egyházi vezéreink szíves figyelmébe.

Hadba vonult

katonáink lelki gondozásánál nem a legkisebb súlyt arra kell fektetni, hogy az övéitől távol lévő katonával érezzük azt, hogy saját gyülekezete most is, amikor tőle távol van, törődik vele. Egyházunk szempontjából nagyon fontos az, hogy minden gyülekezet maga lássa el katonáit vallásos könyvekkel. Ezen szempontok alatt határozta el a modori tót egyház, hogy hadi szolgálatot teljesítő hiveit külön füzetrel fogja felkeresni, hogy ezzel is tanubizonyosságát adja annak, mily sokat gondol vitéz hiveire. Az üdvözlő iratkát Zoch Sámuel lelkész szerkesztette s a nyolc oldalas füzet a levél alakú bevezetéssel kívül három elmélkedést, két imát, két éneket, két költeményt s több szentirási idézetet tartalmaz s egy imádkozó gyermek képével van díszítve. Hogy ezen alkalmat más egyházak is felhasználhassák, a modori egyház megegyezett a helybeli nyomdásszal, hogy mutatis mutandis minden megrendelő egyház nevével s az illető lelkész és felügyelő aláírásával ellátott iratkából 100 dbt 4 koronáért, 50 dbt 2 kor. 50 fillérért szállít. A hozzá való borítékokat százanként 2 koronáért szállítja. Mivel a füzet tartalma nagyon is alkalmas arra, hogy hiveinkben élessze a szilárd hitet s kitartásra buzdítsa őket eme borzasztó időben a magunk részéről is a legmelegbben ajánljuk lelkésztestvéreinknek, hogy az iratkát hivaik számára rendeljék meg. A megrendeléseket a modori ág. hitv. evang. tót lelkészi hivatalhoz kell küldeni,

Uj folyóirat. Dr. Ravasz László és Dr. Makhai Sándor kolozsvári ref. theologiai tanárok „Az új” címén új folyóiratot indítanak meg, melynek célja a lelkipásztoroknak gyakorlati utmutatóul szolgálni. A folyóirat évenként tízszer jelenne meg az anyagnak három főcsoportba való osztásával u. m. az *igehirdetés* (Rovatvezető Dr. Ravasz László) a *vallásitanítás* (rovatvezető D. Makhai Sándor) és a *lelkipásztorkodás* (rovatvezető Dr. Imre Lajos). Nem egyházpolitika üzése belső, vagy külső vonatkozásban lenne a feladata e lapnak, hanem a lelkipásztori munka elősegítő utmutatása tudományos alapon, gyakorlati céllal. Mindazok, kik a lapot járni óhajtják, sziveskedjenek szándékukat Dr. Ravasz László theol. akad. tanárnál szeptember hó 30-ig Kolozsváron (Boeska-y-tér 1 sz.) bejelenteni. Előfizetési ára egész évre 6 korona.

SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS
NOSZKÓ ISTVÁN LAPTULAJDONOS.

Pályázatok és hirdetések.

Pályázat.

A háboru tartamára *hísegítő tanítónő* keresetetik a felsőöri ág. h. evang. elemi iskolához. Javadalmazás havi 80 korona és lakás. Teendője mind a hat osztály tanítása. A tanítási nyelvi magyar. Pályázatok sürgősen küldendők a felsőöri evang. lelkészi hivatalhoz.

Geiszlinger Pál
lelkész, isk. sz. elnök.

2-2

Ajánlkozás. Egy női kereskedelmet végzett evang. árvaleány, ki a magyar mellett a német nyelvet is bírja, gépirásban és könyvelésben jártas, állást keres. — Ha a lelkésztestvérek tudnák őt valahová elhelyezni, jó dolgot cselekednének. — A megkereséseket lapunk szerkesztője közvetíti.

Pályázat.

A *tápiószentmártoni* (Pest m.) ev. egyház a háboru tartama alatti időre egy helyettes, a kántori teendőben is jártas *tanítót* keres. Fizetés megállapodás szerint. Férfi tanító hiányában nő tanító alkalmaztatik.

2-1

Terényi János
ev. lelkész

Pályázat.

Háplánt keresek október hó 1-től kezdődő szolgálatra. Fizetése 1600 kor. készpénz, havonta fizetve; továbbá lakás, fűtés, világítás és takarítás.

Miskolc 1915 szeptember 21.

2-1

Csók György
lelkész

Pályázat. A *komlóskeresztesi* (Sáros m.) ev. anyaegyház tótul tudó *kántor-tanítót* keres. Javadalma a törvényes minimum és szabad lakás. Az állás azonnal elfoglalható. Bővebb felvilágosítással szolgál *Gálffy János* ev. lelkész.

Pályázat. Egyik felsőmagyarországi nagyobb városban tótul tudó ev. *kántor* kerestetik. Nyugdíjas kántortanítók, a kik városba szeretnének költözködni, jelentkezzenek *Homola István* ev. lelkésznél, Kassán. 1 1

Pályázat. A háboru tartamára egyik Kassa melletti filiámba *helyettes tanítót*, vagy *tanítónőt* (esetleg óvónő is lehet) keresek havi 80 korona fizetés mellett. — *Homola István* ev. lelkész Kassa.

Tájékoztató. A *Luther-társaság* új tankönyveinek legnagyobb része miniszterileg is approbálva van s a társaság felkéri ez uton is a tanító urakat, hogy rendelkezéseiket sziveskedjenek megtenni. A könyvek szállítását a könyvkereskedés már megkezdette. — A népiskolai tankönyvek árjegyzéke következő:

Bognár és Kárpáthy: Énekeskönyv. III-IV. o.	60
Bognár és Kárpáthy: Énekeskönyv. V-VI. o.	70
Hittig Lajos: Számít. II. o.	50
Hittig Lajos: Számít. III. o.	46
Hittig Lajos: Számít. IV. o.	46
Hittig Lajos: Számít. és mérés. V. o.	52
Hittig Lajos: Számít. és mérés. VI. o.	56
Kiss Sándor: Magyar Alkotmány. V-VI. o.	46
Kreemárik Endre: Gazdaságtan. V-VI. o.	74
Kreemárik Endre: Természetrajz. V. o.	1.06
Krug Lajos: Magyar nyelvgyakorlókönyv. II. o.	28
Krug Lajos: Magyar nyelvgyakorlókönyv. III. o.	34
Krug Lajos: Magyar nyelvgyakorlókönyv. IV. o.	40
Krug Lajos: Magyar nyelvgyakorlókönyv. V. o.	52
Krug Lajos: Magyar nyelvgyakorlókönyv. VI. o.	54
Dr. Szigethy Lajos: Magyar történet életrajzokban. V. o.	46
Dr. Szigethy Lajos: Magyar történet. VI. o.	50
Remenyik Lajos: Földrajz. III. IV. o.	60
Zámory és Kreemárik: Természet- és vegytan. VI. o.	80

Most jelent meg!

KOVÁCS ANDOR

oroszázi ev. lelkész

„Béke a hareban“

imakönyvből kizárólag a katonák számára írt beszédeket és imádságokat magában foglaló, kemény táblával ellátott magyar nyelvű kis imakönyv

mint fentjelzett című mű 3-dik kiadása.

Ára 50 fillér.

Megrendelhető a szerzőnél.

3-2

NOVOTNY ANTAL FIA

harangöntőde és
vasharanglábgyár
Temesvár, Gyár-
város.

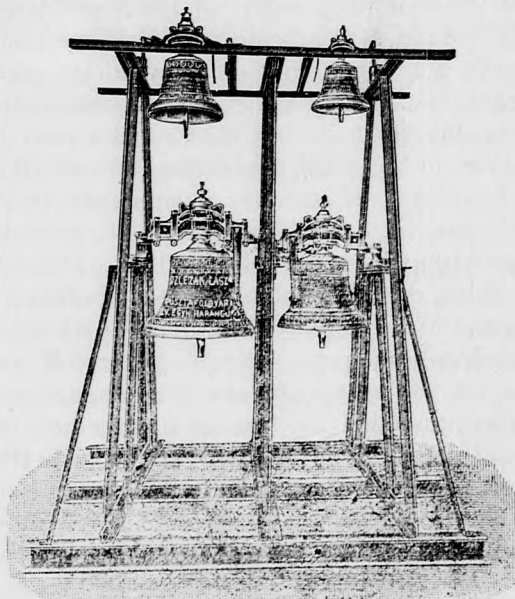
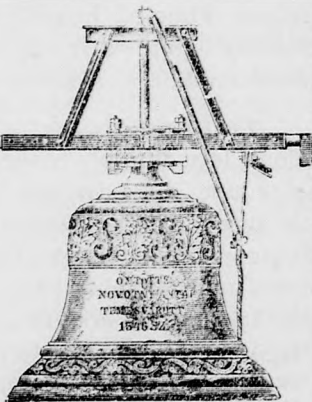
Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangsoportok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. — Különösen ajánlja saját találmányu

új modoru áflyukasz- foff harangjaif,

melyek felső részükön a hegedűéhez hasonló 8 alatu nyílásokkal vannak ellátva s ezért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hangok, mint a régi modoruak. Ily szerkezetű 327

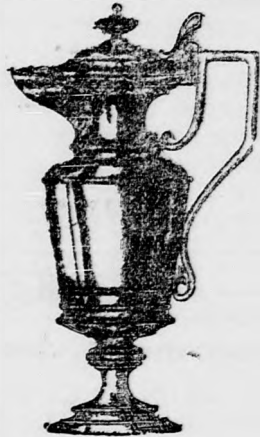
kgos harang hangban egyenlő 461 kgos régi modoru haranggal. Ajánl továbbá forgatható vertvas koronákat, régi harangok ilyenekkel való újra szerelését és vertvas haranglábakat.

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak — Az 1896. orsz kiállításon millenniumi nagy eremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harangöntő, harangfelszerelés és harangállvány gyára
Budapest, VI. ker. Frangepán-u. 77

Pontos és legjobb **órák** 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, úrvacsora-kelyhek, keresztelő kannák oltári gyertyatartók borkarcsók. Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, china-ezüst disztárgyak részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műőrás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Boros-nyomda Rákosligetén. Budapest mellett.